

Způsob a kritéria hodnocení zkoušky z ČJL profilové části maturitní zkoušky

**konané formou písemné práce a ústní zkoušky
před zkušební maturitní komisí
na Střední škole umění a designu a vyšší odborné škole Brno,
příspěvkové organizaci**

jarní a podzimní zkušební období MZ 2025

1. Profilová zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze dvou částí – písemné práce a ústní zkoušky. Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení profilové části zkoušky z ČJL, které se provádí podle klasifikační stupnice a) 1 - výborný, b) 2 - chvalitebný, c) 3 - dobrý, d) 4 - dostatečný, e) 5 - nedostatečný. Žák vykoná zkoušku nebo její část úspěšně, pokud je hodnocen stupněm a) až d).
2. Žák vykoná zkoušku úspěšně, pokud úspěšně vykoná všechny její části.
3. Každá zkouška profilové části maturitní zkoušky je hodnocena zvlášť. Způsob hodnocení každé zkoušky nebo její části a kritéria hodnocení navrhuje ředitel školy a nejpozději před započítáním první zkoušky schvaluje zkušební maturitní komise. Ředitel školy zveřejní schválený způsob hodnocení na veřejně přístupném místě ve škole a zároveň způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to nejpozději před začátkem konání první ze zkoušek profilové části.
4. Pokud žák některou část zkoušky nevykoná úspěšně, opakuje pouze tu část zkoušky, kterou nevykoná úspěšně.

Způsob a kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky konané formou písemné práce

Charakteristika: Písemnou maturitní práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého, myšlenkově uceleného, strukturovaného textu, ve kterém žák prokáže, že se umí vyjadřovat v souladu s jazykovými normami, funkčně nakládat s jazykovými prostředky a dokáže se orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Žáci mohou během této zkoušky používat **Pravidla českého pravopisu**, a to jak školní, tak vlastní (po jejich schválení daným vyučujícím českého jazyka).

Žák si vybírá z **pěti zadání**. Každé zadání písemné maturitní práce je vymezeno názvem, případně výchozím textem, a způsobem zpracování zadání, tzn. specifikováním slohového útvaru nebo komunikační situace. Na tvorbě a výběru zadání určených k písemné práci se podílí členové předmětové komise ČJL a schvaluje je ředitel školy. V zadání se přihlíží k funkčním stylům a slohovým postupům, které vycházejí ze ŠVP.

Na volné listy (označené razítkem školy) si žák může zaznamenávat osnovu, koncept i poznámky, nebudou však předmětem hodnocení. **Hodnotí se výsledný text přepsaný do tzv. čistopisu**, na který je vymezen samostatný **záznamový arch**. Žák se v textu tzv. čistopisu snaží neškrtnat.

Při zapisování textu žák používá **povolené psací potřeby – modrou či černou propisovací tužku**. Zakázána jsou tzv. bělítko, zmizíky, gumovací pera, obyčejné tužky a jiné prostředky, které by mohly znehodnotit kvalitu zápisu práce. Na použití vhodných psacích potřeb **dohlíží u zkoušky zadavatel písemné práce**. Žáci zapisují text **čitelně**, jednoznačně rozlišují velká a malá písmena, písmena zapisují **jednoznačně** odlišitelně (např. s a z, i a y atp.), přičemž je tolerován i zápis tiskacím písmem, je-li dodrženo výše uvedené. Nejednoznačné či nečitelné jevy se penalizují v oblasti 2A (viz níže). Pokud je **nečitelná více než jedna čtvrtina textu, práce se hodnotí 0 body, tudíž výslednou známkou 5 – nedostatečný**.

Minimální nepodkročitelný **počet slov v písemné práci je 250**, horní hranice není stanovena. Započítávají se pouze slova autorského textu žáka, nezapočítává se tedy začlenění výchozího textu či použití názvu práce ze zadání. V případě adres se slova počítají následovně: Bezručova 10 = 1 slovo, Ing. Jan Antonín Novák = 1 slovo, 602 00 Brno Veveří = 1 slovo; obdobně je přístupováno k dalším kontaktním údajům: e-mail: jan.novak@gmail.com = 1 slovo, tel: +420 769 820 315 = 1 slovo.

Čas na vyhotovení písemné práce:

140 minut (intaktní žák),
175 minut (žák s PUP kategorie SPUO-1),
210 minut (žák s PUP kategorie SPUO-2),
280 minut (žák s PUP kat. SPUO-3, ZP-3-26-A sk. 3)

Hodnocení profilové části maturitní zkoušky konané formou písemné práce:

Text písemné práce se hodnotí v těchto oblastech: vytvoření textu podle zadaných kritérií, pravopis, funkční užití jazykových prostředků, syntaktická a kompoziční výstavba textu, myšlenková originalita a argumentační správnost, celková koheze a koherence textu.

Hodnoceno je 6 kritérií (1A, 1B, 2A, 2B, 3A, 3B), v každém z nich může žák získat maximálně 5 bodů. Tyto oblasti i způsob jejich hodnocení jsou podrobněji vymezeny níže. **Maximální dosažitelný počet bodů je 30. Hranice úspěšnosti je 13 bodů.**

BODY	HODNOCENÍ
30–27	1 – výborný
26–22	2 – chvalitebný
21–17	3 – dobrý
16–13	4 – dostatečný
12–0	5 – nedostatečný

Hodnocené oblasti:

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slovtvorba
2B – lexikum: • adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru • použití pojmenování v odpovídajícím významu • šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: • výstavba větných celků • odkazování v textu • prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: • kompozice textu • strukturovanost a členění textu • soudržnost textu • způsob vedení argumentace

Vnitřní podmínkou hodnocení je dosažení minimálně 1 bodu v kritériu 1A, stejně tak v kritériu 1B, tzn. Žák musí dodržet výchozí zadání a nesmí se od něj zásadním způsobem odchýlit. Pokud v některé z těchto oblastí dosáhne 0 bodů, práce nesplnila zadání, a je tudíž hodnocena celkově 0 body a známkou 5 – nedostatečný.

	0	1	2	3	4	5
1A	• Text se nevztahuje k zadanému tématu.	• Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.	• Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.	• Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.	• Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně.	• Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	• Text prokazatelně nevysvětluje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.	• Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	• Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	• Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	• Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	• Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. • Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). • Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). • Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). • Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). • Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). • Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	• Slovní zásoba je nemoťované chudá až primitivní. • V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.	• Slovní zásoba je nemoťované chudá. • V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	• Slovní zásoba je spíše chudá. • V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.	• Slovní zásoba je spíše bohatá, zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. • V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení v zásadě narušuje porozumění textu.	• Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. • V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	• Slovní zásoba je motivované bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. • V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. • Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.
3A	• Vystavba větných celků je nemoťované jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. • Nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve vysoké míře. • Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Vystavba větných celků je nemoťované jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. • Nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují ve větší míře. • Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Vystavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. • Nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují občas. • Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Vystavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. • Místy se objevují nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby. • Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Vystavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. • Nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu vyskytují jen ojediněle. • Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Vystavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. • Nemoťované odchylky od pravidelné větné stavby se v textu nevyskytují. • Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	• Text je nesoudržný a chaotický. • Členění textu je nelogické. • Text je argumentačně nezvládnutý. • Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.	• Kompozice textu je nepřehledná. • V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. • Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.	• Kompozice textu je spíše nahodilá. • V členění textu se často vyskytují nedostatky. • Argumentace je ve občas nesrozumitelná. • Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je v zásadě vyvážená. • Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je v zásadě srozumitelná. • Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. • Text je vhodné členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je velmi vyspělá. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je precizní. • Text je vhodné členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je velmi vyspělá. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

Doplňující informace k hodnocení písemných prací profilové části maturitní zkoušky

Kritérium 2A (pravopis, tvarosloví, slovtvorba)

Za každé **dvě chyby spadající do oblasti 2A je žákovi odečten 1 bod**. Při hodnocení lze zohlednit závažnost chyby a v případě „malých chyb“ (chybějící diakritická znaménka ve slovech) hodnotit mírněji (snížit o bod až při dvojnásobném počtu výskytu chyby, tj. za 4 provinění). Chyby v interpunkci (především čárky ve větách a souvětích) jsou považovány za standardní chybu. Opakující se tatáž chyba (př. opakující se slovo zapsané s hrubkou) se penalizuje pouze jedenkrát.

Hodnocení žáků PUP MZ

Písemné práce žáků s PUP MZ jsou opravovány stejným způsobem jako práce žáků intaktních. Při jejich hodnocení se individuálně zohledňuje doporučení vydané PPP. V jednotlivých oblastech hodnocení, **na které se vztahuje doporučení PPP, může být žákovi navýšeno bodové ohodnocení až o 2 body**. Pokud je žákovi doporučením z PPP pouze navýšen časový limit na práci, body se nenavýšují.

Vnitřní podmínka hodnocení se týká všech žáků s PUP MZ, tzn. všichni tito žáci musí dosáhnout min. 1 bodu v kritériu 1A i min. 1 bodu v kritériu 1B. Bodové hodnocení lze tedy individuálně navýšit pouze v kritériích 2A, 2B, 3A, 3B.

Způsob a kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky konané formou ústní zkoušky

Charakteristika: Žák losuje jednu knihu ze seznamu dvaceti literárních děl, jenž předložil jako svůj seznam literárních děl k maturitní zkoušce. Tento seznam knih odevzdá nejpozději do 31. března, v němž se maturitní zkouška koná. Pokud tak neučiní, bude vyzkoušen z celého seznamu školních děl. Po losování obdrží žák příslušný pracovní list s jedním výňatkem z uměleckého textu a jedním výňatkem z neuměleckého textu. Žák provede analýzu obou textů dle struktury, kterou má k dispozici na tzv. potítku. Příprava trvá 20 minut, samotná zkouška pak 15 minut, není-li pro žáky s PUP stanoveno jinak. Každá kniha může být v daný den před danou komisí zadána pouze jednou. Pokud je kniha tažena opakovaně, žák losuje až do té doby, než vylosuje knihu, která ten den ještě před konkrétní komisí nebyla zadána.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky:

1. Analýza uměleckého textu

- I. část: zasazení výňatku do kontextu díla, téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr (max. 4 body)
- II. část: vypravěč/lyrický subjekt, postava, vypravěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba (max. 4 body)
- III. část: jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku, tropy a figury a jejich funkce ve výňatku (max. 4 body)

2. Literárněhistorický kontext literárního díla (celkem max. 4 body)

- I. kontext autorovy tvorby
- II. literární/obecně kulturní kontext

3. Analýza neuměleckého textu

I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace, hlavní myšlenka (max. 4 body)

II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky a kompoziční výstavba textu (max. 4 body)

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury (max. 4 body)

Maximální dosažitelný počet bodů celkově v ústní zkoušce je 28 bodů. Minimální dosažená hranice úspěšnosti v ústní zkoušce je 13 bodů. Při počtu bodů 12 žák neuspěl. Při obdržení **méně než 3 bodů v analýze uměleckého textu** žák u ústní zkoušky z českého jazyka **neuspěl**. Při obdržení méně než 2 bodů v analýze neuměleckého textu žák u ústní zkoušky z českého jazyka **neuspěl**.

Převod bodové hodnocení ústní části na dílčí známku:

BODY	HODNOCENÍ
28–25	1 – výborný
24–21	2 – chvalitebný
20–17	3 – dobrý
16–13	4 – dostatečný
12–0	5 – nedostatečný

Výsledná známka za zkoušku se určí dle bodů za jednotlivé části podle tabulky:

ústní PP	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
13	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2
14	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
15	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2
16	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
17	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
18	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2
19	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
20	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
21	4	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1
22	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1
23	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1
24	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1
25	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
26	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
27	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
28	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
29	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
30	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1

V Brně dne 20. 3. 2025

MgA. Tomáš Rybníček, ředitel školy